

Anton Tsjechow na zijn terugkeer uit het ziekenhuis, in de kamer van zijn zuster Masja, Melichowo zomer 1897.

ring van alle tegengestelden. Het burgerlijke vormingstheater heeft alle kantjes en hoekjes van stukken, zelfs van klassiekers, afgevlind door de oude interpretaties. Wanneer men ze met frisse ogen leest, omvatten ze echter veel meer tegenstellingen, grotesks en waanzinnigs dan men op het eerste gezicht ziet. Het Duitse idealisme zit vol komische aspecten, maar die wil niemand erin zien, want het idealisme wordt nog steeds behandeld als een heilige koe. Een persoonlijke ervaring kan ik hier misschien aan toevoegen. Ik ben 1941 geboren. In 1945 ben ik in Thüringen (Midden-Duitsland) eerst door de Amerikanen bevrijd, dan door het Rode Leger. Als kind gingen we dan op schoolreis naar Weimar. We bezochten niet eerst het Goethe- of Schillerhuis, maar wel het concentratiekamp van Büchenwald. Deze polariteit is een ervaring die ik niet kan vergeten wanneer ik een stuk monteert.

Het zien van komische facetten hangt samen met een levensvisie. Het tragische kan door de persoon die het beleeft niet geobjectiveerd worden en wordt als bijzonder treurig ervaren. Iemand die erbuiten staat en het gegeven wel kan objectiveren, ziet er de

komische facetten van. In Duitse komedies bijvoorbeeld komt men vreselijk tragische en bittere situaties tegen die niet helemaal komisch zijn, en toch gelden ze als komedie. Dikwijls is het een bittere humor, niet enkel grappig. Soms doet het ook pijn. Deze tegenstelling wordt door de theatertraditie te dikwijls geëlimineerd en geharmoniseerd, dikwijls zelfs rigoureus geschrapt. Schiller schreef zelf naar Hamburg dat ze de Grootinquisiteur-scène best mochten schrappen, om *Don Carlos* toch gespeeld te krijgen. Als men de stukken juist leest, is de groteske humor er zo uitgehaald, maar natuurlijk moet men juist kunnen lezen."

U had het zonet over de specifieke esthetiek van uw voorstellingen. Vermits u zich eerst als beeldend kunstenaar dacht te ontplooiën draagt uw vormgeving daar beslist de vruchten van ?

"Dat klopt. Het theater is geen natuurlijke ruimte, maar een geconstrueerde, kunstmatige ruimte. Persoonlijk kan ik niet met deze ruimte omgaan alsof het een natuurlijke ruimte is. Er speelt zich bovendien een artis-

tiek proces af, dat aan bepaalde wetmatigheden onderworpen is. Het interesseert mij om spanningsvelden te creëren door arrangementen, door scenisch verloop, door kleuren en tegenkleuren. En dat heeft te maken met optiek, met beelden."

Drie Zusters wordt de eerste Tsjechow die u monteert ?

"Ik kon het stuk voordien niet verdragen. Van het gehele oeuvre van Tsjechow was ik niet echt weg. De hele Tsjechow-golf gaf me een afkeer. Het leek me een soort vlucht in een bizarre gevoelswereld die voorbij en ver van ons bed lag. In Duitsland ging die daarenboven gepaard met een politieke ommekeer, terug naar het conservatieve. En daar ben ik niet voor te vinden. Ik wil me er echter ook niet voor afsluiten en mijn vermoedens eens toetsen aan de realiteit. Tijdens de repetities ervaar ik nu toch dat ook hier de waanzinnigste situaties kunnen ontstaan en dat het ontzettend aangenaam werken is. Dat ligt natuurlijk ook aan de wonderbaarlijke acteurs van het NTG waarmee ik op dit ogenblik werk."